

LEBIS
Adina Grigore

We know

Nicoleta-Sonia Ionică

Cristina Ipate-Toma

Gramatica limbii române

clasa a IV-a

Editura Ars Libri

CUPRINS

RECAPITULAREA CUNOȘTIINȚELOR DIN CLASA A III-A	4
Evaluare 1	10
Evaluare 2	13
CUVÂNTUL	14
Evaluare	23
Exersează și recuperează!	24
Exersează și aprofundează!	26
SUBSTANTIVUL	29
Recapitulează și consolidează!	38
Evaluare	41
Exersează și recuperează!	42
Exersează și aprofundează!	45
ADJECTIVUL	48
Recapitulează și consolidează!	55
Evaluare	60
Exersează și recuperează!	61
Exersează și aprofundează!	64
PRONUMELE	69
Recapitulează și consolidează!	76
Evaluare	78
Exersează și recuperează!	79
Exersează și aprofundează!	82
VERBUL	86
Recapitulează și consolidează!	96
Evaluare 1	99
Evaluare 2	100
Exersează și recuperează!	102
Exersează și aprofundează!	109
CUVÂNTUL-PARTE DE PROPOZIȚIE	114
PĂRȚI DE PROPOZIȚIE – PREDICATUL	118
Evaluare	122
Exersează și recuperează!	123
Exersează și aprofundează!	126
SUBIECTUL	130
Evaluare	138
Exersează și recuperează!	139
Exersează și aprofundează!	142

• Sunetul și litera. Vocale și consoane • Cuvântul. Silaba. Despărțirea în silabe; • Propoziția. Semnele de punctuație • Sensul cuvintelor: cuvinte cu sens opus, cuvinte cu sens asemănător, cuvinte care au aceeași formă și sens diferit • Cuvinte care conțin vocale și consoane duble

CUVÂNTUL

Să ne amintim!

Sunetul este cea mai mică unitate rostită a unui cuvânt.

Litera este semnul grafic al unui sunet.

Sunetele limbii române se împart în vocale și consoane.

Vocalele sunt sunete care se rostesc fără ajutorul altor sunete și pot alcătui singure o silabă (a, e, i, o, u, ă, î, â, y).

Consoanele sunt sunete care se rostesc cu ajutorul unei vocale și nu pot alcătui singure o silabă (b, c, d, f, g, h, j, k, l, m, n, p, q, r, s, ș, t, ț, v, w, x, z).

1. Se dă textul:

Pe când împletea la ciorap, bătrâna se gândea:

- Bine ar fi să avem un copil fermecător. Chiar de-ar fi cât un ghem de mare.
- Dar dacă-ar fi cât o neghină?
- Cine a vorbit?
- Eu, Neghiniță, gândul oamenilor.
- Bine, Neghiniță, fugi încoace să te văd!

Neghiniță (fragment), Barbu Ștefănescu Delavrancea

a) Identifică și scrie:

* un cuvânt care conține patru vocale și patru consoane;

* două cuvinte care conțin trei vocale și trei consoane;

* două cuvinte care conțin patru consoane și două vocale;

* un cuvânt format din trei vocale și patru consoane;

* două cuvinte care să conțină și silabe formate numai din vocale;

* un cuvânt care să conțină cinci vocale și patru consoane;

* o propoziție formată din trei cuvinte care să se termine cu o consoană;

* o propoziție care exprimă o întrebare și răspunsul ei;

* un enunț care exprimă un îndemn.

b) Precizează numărul de silabe, de litere și de sunete ale fiecărui cuvânt din organizator:

cuvântul	numărul silabelor	numărul literelor	numărul sunetelor
ciorap			
ghem			
neghină			
Neghiniță			
fugi			
încoace			
exercițiu			
Gherghina			

2. Scrie din text câte două cuvinte formate din două silabe, trei silabe și patru silabe.

* o silabă

* trei silabe

* două silabe

* patru silabe

Să ne amintim!

Cuvântul este unitatea de bază a vocabularului care are: o formă (totalitatea sunetelor sau a literelor din care este alcătuit) și unul sau mai multe înțelesuri.

Cuvintele sunt elemente de bază ale comunicării și sunt alcătuite din silabe.

Silaba este un sunet (o vocală) sau un grup de sunete (în care se află cel puțin o vocală), care se pronunță cu o singură deschidere a gurii.

Se desparte în silabe cuvântul care nu încapă la sfârșitul rândului, scriind pe rândul următor doar silabe întregi.

Cratima folosită pentru despărțirea în silabe se scrie la capăt de rând, pentru cuvintele care nu încap complet pe rândul respectiv.

3. Completează cu „î” sau „ă”:

- Rom___nia; hotăr___; ___nger; • c___ntec; p___r___t; p___r___;
- cobor___; p___ine; ___nc___ntat; • ne___ncetat; f___nt___nă; rom___n.

4. Scrie cuvinte înrudite cu:

* floare

* copil

* bucurie

5. Lucrează cu un coleg **Caută și reține!**

Împreună cu un coleg, caută în dicționar cuvintele de mai jos, apoi scrie definițiile găsite. Citiți-le în fața clasei și rețineți-le!

* transformare

* a înțelege

* a comunica

6. Schimbă forma cuvintelor, după model.

Model: (un) cireș – (niște) cireși – (toți) cireșii

• copac

• salcâm

• bujor

• trandafir

• copil

• spiriduș

7. Încercuiește varianta corectă.

a) ridichie – ridiche

chiuvetă – ghiuvetă

idee – ideie

explicație – esplicație

jachietă – jachetă

el – iel

eșire – ieșire

plouată – ploată

indentitate – identitate

b) ceară – ciară
George – George
înot – înot

ceorchine – ciorchine
alee – aleie
poezie – poezie

smântână – zmântână
zioă – ziuă
slab – zlab

8. Desparte în silabe cuvintele la capăt de rând (toate posibilitățile): *nepăsătoare, curioasă, grijulie, împlinescă, ciocănitore.*

9. Încercuiește forma corectă a cuvintelor.

• computer/computer
• câmpie/câmpie
• anbalaj/ambalaj
• porumb/porunb

• plimbă/plinbă
• dunbravă/dumbravă
• pieți/piețe
• egzamen/examen

• tecst/text
• ruxac/rucsac
• sconx/sconcs
• egzercițiu/exercițiu

JOC

10. Descoperă cuvântul ascuns!

Descoperiți și scrieți cuvintele „ascunse” în cuvintele de mai jos:

• aniversare _____ • lovitură _____
• albină _____ • calcar _____
• morar _____ • șiroi _____

11. Formează cuvinte, după model.

Model: prieten-împrietenit

• pachet _____ • podoabă _____
• bujor _____ • piatră _____
• pătură _____ • blană _____
• pădure _____ • bun _____

12. Scrie cuvinte care pot înlocui expresiile de mai jos:

Model: a trage cu urechea – a asculta • a pune pe gânduri – _____
• a se da mare – _____ • a pune la suflet – _____

- a se face bine – _____
- a o lua pe departe – _____
- a lua seama – _____
- a-și băga nasul – _____
- a bate pasul pe loc – _____
- a face ochi – _____

Să ne amintim!

Propoziția este o comunicare spusă sau scrisă care are înțeles.

Propoziția poate fi alcătuită din unul sau mai multe cuvinte.

În funcție de scopul comunicării, propozițiile se întonează diferit:

- când se cer informații (întrebăm), se scrie la finalul propoziției **semnul întrebării (?)**
- când se oferă informații, se scrie la finalul propoziției **semnul punct (.)**
- când se exprimă: o strigare, o urare, un îndemn, un salut, o chemare, bucuria, mirarea, se scrie la finalul propoziției **semnul exclamării (!)**.

13. Completează cu semnele de punctuație potrivite.

- a) Într-o zi, Scufița-Roșie a plecat la bunica sa Pe drum s-a întâlnit cu lupul
 El s-a uitat lacom la fetiță și a spus
 Nu vrei să aduni floricele sau să ascuți ciripitul păsărilor a întrebat
 cumătrul
 Ce multe floricele se minună fetița
 Abia într-un târziu își aduse aminte de bunica ei

b) Notează în casetă câte enunțuri are textul de mai sus.

c) Transcrie primul enunț al textului, apoi precizează:

- * Câte cuvinte are enunțul?
- * Câte silabe are cuvântul bunica?
- * Câte vocale și câte consoane sunt în acest enunț?
 vocale consoane

d) Transcrie din text un enunț care exprimă o întrebare;

e) Transcrie din text un enunț care exprimă o mirare;

f) Enumeră semnele de punctuație întâlnite în text.

Să ne amintim!

Cuvintele cu sens asemănător se folosesc pentru a evita repetarea cuvintelor dintr-un text. Aceste cuvinte contribuie la îmbogățirea vocabularului.

Vocabularul este format din totalitatea cuvintelor dintr-o limbă.

14. Scrie cuvinte cu sens asemănător pentru:

- a întrebat- _____
- să ascuți- _____
- vrei- _____
- fată- _____
- a întâlni- _____
- se uită- _____
- drum- _____
- să vorbești- _____

15. Unește cuvintele cu sens asemănător:

se minunează

câmpie

cuvinte

a sprijini

a ajuta

vorbe

se miră

șes

Să ne amintim!

Cuvintele cu sens opus contribuie la îmbogățirea vocabularului.

16. Dintre grupurile de cuvinte de mai jos, subliniază-le pe cele cu înțeles asemănător și încercuiește-le pe cele cu sens opus.

prieten – amic

curajos – fricos

zi – noapte

comunică – informează

fericit – vesel

puternic – slab

fiu – băiat

minunat – splendid

locuință – casă

enorm – imens

a fi – a lipsi

modest – arogant

sănătos – bolnav

silitor – harnic

leneș – silitor

apus – răsărit

17. Completează organizatorul de mai jos, după modelul dat.

cuvinte	cuvinte cu sens opus	cuvinte cu sens asemănător
bucurie	tristețe, supărare	veselie
viteaz		
minciună		
adună		
lumină		
bătrân		

18. Formulează propoziții în care cuvintele de mai jos să aibă două sensuri diferite.

somn

broască

roșie

port

dor

haine

19. Alege forma corectă a cuvintelor dintre paranteze.

- Șoferul a (**accelerat/accelerat**) mașina.
- (**Scriitorul/Scritorul creează/crează**) povești minunate.
- (**Accesarea/Acesarea**) programului pe computer mi-a reușit.
- La grădina (**zoologică/zologică**) a apărut pe (**alee/alee**) o verviță.
- Mă gândesc (**continuu/continuu**) la vacanță.
- Bunicul are doar o (**fiică/fiică**).
- Mama mea este cea mai blândă (**ființă/ființă**).
- Am urmărit cu mult interes un documentar (**științific/științific**), (**ființă/ființă**) mi-a plăcut.

20. Desparte în silabe cuvintele:

- copii – _____
- licee – _____
- accelerat – _____
- vaccin – _____
- succes – _____
- lecțiilor – _____
- accident – _____
- idee – _____
- coordonator – _____
- științific – _____

21. Găsește, apoi scrie cât mai multe cuvinte descoperite în interiorul celor de mai jos.

• noroios

• ninsoare

• furculiță

• vaporos

• cașcaval

22. Descoperă și încercuiește cuvintele care au aceeași formă, dar sensuri diferite.

- M-au vizitat doi copii din clasa mea.
- Am făcut doar două copii la xerox.
- Pe bancă stau două prietene.
- Mama a depus bani la bancă.
- Iepurii rod mulți morcovi.
- Părul din grădină are rod bogat.

23. Înlocuiește literele subliniate cu altele, pentru a obține cuvinte noi.

- cașă _____
- drag _____
- cal _____
- car _____
- chem _____
- nor _____

24. Activitate în perechi

Citește împreună cu un coleg, apoi scrie cuvintele invers.

- cojoc _____
- car _____
- gard _____
- calac _____
- rama _____
- aerisirea _____

EVALUARE

Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect.

1. Cuvântul **leoaică** conține:
 - a) două consoane și cinci vocale;
 - b) patru vocale și trei consoane;
 - c) cinci consoane și două vocale.
2. Seria în care toate cuvintele sunt scrise corect este:
 - a) ghiozdan, computer, România, egzercițiu;
 - b) ghiozdan, computer, România, exercițiu;
 - c) gheozdan, computer, România, exercițiu.
3. Propoziția scrisă corect este:
 - a) Într-o zi, scufița Roșie a plecat la bunica s-a.
 - b) Într-o zi, Scufița roșie a plecat la bunica sa.
 - c) Într-o zi, Scufița-Roșie a plecat la bunica sa.
4. Varianta corectă de despărțire în silabe a cuvântului **fermecătoare** este:
 - a) fer-me-că-toa-re;
 - b) ferm-e-că-toa-re;
 - c) fer-me-că-to-a-re.
5. Cuvântul **harnic** are sens asemănător cu:
 - a) comod;
 - b) vrednic;
 - c) cinstit.
6. Cuvântul **faimos** are sens opus pentru:
 - a) anonim;
 - b) celebru;
 - c) educat.
7. Propoziția „Copilul ascute creionul colorat.” conține:
 - a) trei cuvinte formate din trei silabe și un cuvânt format din două silabe;
 - b) patru cuvinte formate din câte trei silabe;
 - c) patru cuvinte formate din câte patru silabe.

Autoevaluare

S	3-4 răspunsuri corecte
B	5-6 răspunsuri corecte
FB	7 răspunsuri corecte

Barem: 1.a; 2.b; 3.c; 4.a; 5.b; 6.a; 7.b.